

Sygn. akt I Ca 64/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 marca 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie SO Iwona Podwójniak

SR (del.) Elżbieta Sadowska-Augustyniak

Protokolant sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 25 marca 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa H. C. i Z. C.

przeciwko M. C. (1)

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 15 grudnia 2014 roku, sygnatura akt III RC 234/14

oddala apelację.

Sygn. akt Ca 64/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 15 grudnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu w sprawie o sygn. akt III RC 234/14 po rozpoznaniu sprawy z powództwa Z. i H. rodzeństwa C. reprezentowanych przez przedstawicielkę ustawową M. C. (2) przeciwko M. C. (1) podwyższył alimenty należne od pozwanego M. C. (1) zasądzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 13 listopada 2008 roku w sprawie sygn. akt I 1 C235/08 na rzecz małoletniej Z. C. z kwoty 350,00 zł miesięcznie do kwoty 500,00 zł miesięcznie i na rzecz małoletniej H. C. z kwoty 300,00 zł miesięcznie do kwoty 450,00 zł miesięcznie, tj. łącznie do kwoty 950,00 zł miesięcznie płatne do rąk matki małoletnich M. C. (2) do dnia 10. każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w przypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, poczynając od dnia 12 sierpnia 2014 roku. Oddalił powództwo w pozostałym zakresie. Nadto nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Sieradzu kwotę 180 zł tytułem opłaty od pozwu. Wyrokowi w punkcie 1. Sąd nadał rygor natychmiastowej wykonalności.

Powyższe rozstrzygnięcie wydano w oparciu o następujące ustalenia i wnioski.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Sieradzu z dnia 13 listopada 2008 roku sygn. akt

I 1 C 235/08 zasądzone zostały alimenty należne od pozwanego M. C. (1) na rzecz Z. C. w kwocie 350,00 zł miesięcznie i na rzecz H. C. w kwocie 300,00 zł miesięcznie.

Jak ustalił Sąd Rejonowy w chwili orzekania o alimentach Z. C. miała 7 lat i uczęszczała do I klasy szkoły podstawowej, a H. C. miała 2 lata, uczęszczała do przedszkola. Małoletnie razem z matką mieszkały w S. przy ul. (...) wspólnie z rodzicami M. C. (2), w mieszkaniu stanowiącym własność dziadków powódek. W dacie orzekania o alimentach matka małoletnich zatrudniona była jako pracownik biurowy w firmie (...) z wynagrodzeniem w wysokości „najniższej krajowej”.

Z ustaleń Sądu pierwszej instancji wynika, że w chwili obecnej małoletnia Z. C. jest uczennicą I klasy gimnazjum w S., a H. C. uczęszcza do II klasy Szkoły Podstawowej w C.. Obydwie małoletnie uczęszczają do Państwowej Szkoły (...) w S., uczą się w klasie skrzypiec - Z. jest na VI roku, a H. na I roku. Zajęcia w szkole muzycznej są bezpłatne, matka powódek ponosi koszty związane ze składką na radę rodziców oraz opłatami za wypożyczenie skrzypiec. Z. C. po ukończeniu szkoły podstawowej zamierza uczęszczać do muzycznej szkoły średniej w Z.. We wrześniu 2014 roku Z. C. dostała skrzypce, za które matka powódek zapłaciła 7 500,00 zł. Skrzypce zostały zakupione, ponieważ w szkole średniej nie ma możliwości ich wypożyczenia. Środki na zakup skrzypiec M. C. (2) uzyskała od matki, która na ten cel zaciągnęła nieoprocentowaną pożyczkę w dotychczasowym miejscu pracy w kwocie 6 000,00 zł, pozostałą kwotę Z. C. dołożyła ze swoich oszczędności. Z. C. dojeżdża do szkoły autobusem szkolnym, ze szkoły jest przywożona przez matkę albo rodziców M. C. (2), ponieważ po zajęciach w szkole ma zajęcia w szkole muzycznej. Małoletnia Z. C. od lipca 2014 roku ma zdiagnozowane skrzywienie kręgosłupa. W związku z wadą postawy małoletnia chodzi na basen razem z matką. M. C. (2) zabiera na basen także młodszą córkę. Opłata za 45 min. pobytu na basenie wynosi 12 zł. Z. C. w październiku 2014 roku uczestniczyła w turnusie rehabilitacyjnym w R., pobyt był bezpłatny, matka powódki ponosiła koszty przejazdu córki na zajęcia w szkole muzycznej. Z. C. jest krótkowidzem, w lutym 2014 roku miała wymienione okulary, koszt ich zakupu wyniósł 320 zł, poprzednio okulary były wymieniane 2 lata wcześniej. Małoletnie co 3 miesiące chodzą do dentysty, leczą się prywatnie, koszt plomb to kwota 80,00 zł. Od około 2 lat małoletnie powódki mają kontakt z ojcem, choć kontakty nie są realizowane w sposób ustalony przez Sąd, kontakty nie są regularne, zdarzają się kilkumiesięczne przerwy w kontaktach. Od dwóch lat dziewczynki dostają od ojca prezenty na urodziny i Gwiazdkę. Jesienią tego roku pozwany kupił każdej z córek obuwie sportowe - dla Z. za kwotę 350,00 zł, a dla H. za kwotę 150,00 zł. Były to pierwsze zakupy dla córek od czasu rozvodu. Małoletnia Z. co roku wyjeżdża w okresie wakacyjnym na kolonie; w tym roku była w M., rok temu jej pobyt na koloniach połączonych z kursem mistrzowskim skrzypiec kosztował 1 700,00 zł. W tym roku do wyjazdu córki na jej prośbę dołożył się pozwany kwotą 350,00 zł. Od września 2013 roku małoletnie razem z matką mieszkają w C. przy ul. (...). Nieruchomość położona w C. stanowi współwłasność matki powódek i rodziców M. C. (2), którzy mieszkają po sąsiedzku. Przed Sądem Rejonowym w Sieradzu toczy się postępowanie z udziałem M. C. (2) i M. C. (1) o podział majątku wspólnego, przedmiotem sporu są nakłady pozwanego związane z remontem i modernizacją budynku mieszkalnego znajdującego się na w/w nieruchomości. M. C. (2) jest zatrudniona jako pracownik biurowy w firmie (...) Sp. z o.o. w D. z wynagrodzeniem 1 242,20 zł miesięcznie. Do pracy dojeżdża bądź transportem służbowym bądź własnym samochodem, nie otrzymuje zwrotu kosztów dojazdu. Matka powódek posiada samochód marki R. (...) z 1996 roku. M. C. (2) jest pod opieką gastrologa, ginekologa oraz neurologa. W ciągu ostatnich 2 lat była kilkakrotnie hospitalizowana, przeszła zabiegi operacyjne. Opłaty związane z utrzymaniem domu wynoszą - 400,00 zł za prąd na 2 miesiące, za wodę - 50,00 zł na miesiąc, za wywóz śmieci - 70,00 zł na kwartał, za wywóz szamba 180,00 zł na 2 miesiące, za telewizję - 39,00 zł miesięcznie. Dom jest ogrzewany piecem na węgiel - w sezonie zimowym matka powódek wykorzystuje 3 tony węgla (przy cenie tony węgla - 750,00 zł). Abonament za telefon Z. wynosi 50,00 zł, M. C. (2) ma telefon na kartę, na miesiąc ładuje go za kwotę 30,00 zł. M. C. (2) oddaje matce z tytułu spłaty zaciągniętej przez nią pożyczki na zakup skrzypiec kwotę 270,00 zł miesięcznie. Podatek rolny od nieruchomości położonej w C. wynosi 50,00 zł na kwartał. Matka powódek nie ma oszczędności.

Sąd Rejonowy ustalił nadto, że w dacie orzekania o alimentach pozwany M. C. (1) mieszkał w S. u rodziców. Obecnie pozwany M. C. (1) mieszka

w K. wraz z partnerką i jej dzieckiem, prowadzą wspólne gospodarstwo domowe. Pozwany co miesiąc przekazuje partnerce 500,00 zł na opłaty. Uczestniczy też w kosztach utrzymania dziecka partnerki. W grudniu 2014 roku dołożył się także kwotą 300,00 zł do rachunku za prąd w wysokości 900,00 zł za okres 6 miesięcy. Pozwany M. C. (1) od lutego 2014 roku jest zatrudniony w (...) Sp. z o.o. w W.. Wcześniej pracował jako kierowca, zrezygnował z pracy, ponieważ wiązała się ze zbyt długim pobytem poza domem. Pozwany ma do dyspozycji samochód służbowy, w godzinach pracy nie jest rozliczany z przejechanych kilometrów. Za korzystanie z samochodu poza godzinami pracy jest rozliczany, średnio zwrot za przejechane kilometry nie przekracza kwoty 50,00 zł w skali miesiąca. Za telewizję pozwany płaci 10,00 zł miesięcznie, za internet 10,00 zł miesięcznie. Pozwany płaci regularnie alimenty na małoletnie powódki. M. C. (1) ma około 5000,00 zł – 6 000,00 zł oszczędności.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Rejonowy wskazał, że materialnoprawną podstawę żądania stanowi przepis art. 138 k.r.o. Powództwo jest przy tym częściowo uzasadnione, bowiem potrzeby małoletnich od ostatniego rozstrzygnięcia o obowiązku alimentacyjnym uległy zmianie. Od poprzedniego wyroku minęło bowiem 6 lat. W chwili ustalania alimentów Z. uczęszczała do szkoły podstawowej, a H. do przedszkola. Wraz z wiekiem, co za tym idzie rozwojem, realizacją obowiązku szkolnego i kształtowaniem się zainteresowań małoletnich zmieniły się ich potrzeby i ich zakres. Obowiązek alimentacyjny pozwanego ustalony został na poziomie potrzeb uczennicy podstawówki i dziecka w wieku przedszkolnym, a przecież obecnie Z. jest nastolatką uczęszczającą do gimnazjum, a H. uczennicą szkoły podstawowej. W przypadku małoletniej H. C. wzrost wydatków związany jest już z samym rozpoczęciem nauki w szkole (choćby wydatki związane z zakupem podręczników, przyborów szkolnych, wyprawki ale i wydatki związane z wyżywieniem, które w większym stopniu zaspokajane było w przedszkolu). Małoletnia Z. to nastolatka, która wchodzi w okres dojrzewania, jej koszty utrzymania zwiększają także wydatki związane z dojazdami do szkoły oraz rehabilitacją związaną z wadą postawy. Wzrost potrzeb małoletnich nie budzi zatem wątpliwości nawet bez wykazywania przez przedstawicielkę ustawową powódek kwotowo poszczególnych wydatków związanych z utrzymaniem dziewczynek. W ocenie Sądu nie budzi wątpliwości, iż kwota 500,00 zł w przypadku Z. i kwota 450,00 zł w przypadku H. to kwoty adekwatne do udziału jaki pozwany winien mieć w utrzymaniu dzieci. Sąd Rejonowy wskazał przy tym, że zakresu usprawiedliwionych potrzeb małoletnich pozwany w zasadzie nie kwestionował. Podważał jedynie zasadność oraz wiarygodność zakupu skrzypiec dla córki Z. za kwotę 7 500,00 zł, podnosił, przy tym, że nauka w szkole muzycznej to zajęcie nieobowiązkowe. W tym zakresie Sąd pierwszej instancji ustalił, iż wartość skrzypiec potwierdzają dokumenty złożone do akt przez przedstawicielkę ustawową powódek, przy tym pozwany nie partycypował w zakupie instrumentu. Małoletnie mają prawo do rozwijania swoich zainteresowań i uzdolnień. Małoletnia Z. uczęszcza do szkoły muzycznej od 6 lat, ma spore osiągnięcia, zamierza kontynuować edukację w szkole średniej. Małoletnie nie uczęszczają na inne dodatkowe zajęcia pozalekcyjne ani odpłatne, ani bezpłatne. Nauka w szkole muzycznej nie wiąże się ze stałymi opłatami poza składką na radę rodziców i opłatą za wypożyczenie skrzypiec. W okolicznościach niniejszej sprawy Sąd uznał, iż edukacja muzyczna małoletnich powódek mieści się w pojęciu usprawiedliwionych potrzeb małoletnich.

Sąd Rejonowy ustalił przy tym, że pozwany jest w stanie partycypować w kosztach utrzymania córek łącznie kwotą 950,00 zł miesięcznie. M. C. (1) ma stałą pracę i dochody, poza córkami nie ma nikogo na utrzymaniu. Dysponuje środkami, które dobrowolnie przekazuje na utrzymanie córki partnerki, którą nazywa pasierbicą. Przeznaczane przez niego na ten cel środki nie ograniczają - co oczywiste - jego możliwości zarobkowych i majątkowych. Dysponuje także oszczędnościami. Sąd zważył, iż kontakty pozwanego z córkami nie są regularne, od dwóch lat małoletnie otrzymują od ojca prezenty na urodziny i Gwiazdkę. Od daty wyroku rozwodowego w zasadzie - poza zakupem obuwia jesienią tego roku - w inny sposób nie uczestniczy on w wydatkach związanych z utrzymaniem córek.

Sąd Rejonowy podkreślił nadto, że sytuacja zarobkowa matki powódek zasadniczo nie zmieniła się, jej wynagrodzenie kształtuje się na zbliżonym poziomie. Koszty życia codziennego zwiększają wydatki na dojazdy do pracy oraz wydatki związane z problemami zdrowotnymi i pobytami w szpitalu. Matka małoletnich optymalnie wykorzystuje swoje

możliwości zarobkowe - pracuje na pełny etat, zajmując się wychowywaniem dwójki małoletnich córek i świadczy osobiste starania o ich utrzymywanie i wychowanie. W ten sposób wykonuje w części ciężący na niej obowiązek alimentacyjny, a jednocześnie realizacja przez nią tych czynności zmniejsza jej możliwości zarobkowe.

Z tych wszystkich względów Sąd Rejonowy podwyższył alimenty zasądzone od pozwanego w wyroku rozwodowym i określił je na kwotę 500,00 złotych miesięcznie na rzecz Z. C. i na kwotę 450,00 zł miesięcznie na rzecz H. C.. W pozostałym zakresie powództwo Sąd oddalił.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku złożył pozwany, zarzucając rozstrzygnięciu: obrazę przepisów prawa procesowego, to jest: art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów polegające na: przyjęciu, że zasądzone kwoty na rzecz małoletnich powódek tytułem alimentów odpowiadają możliwościom zarobkowym i majątkowym pozwanego oraz usprawiedliwionym potrzebom jego córek, przyjęciu, że wydatek związany z zakupem skrzypiec dla małoletniej powódki był wydatkiem uzasadnionym, biorąc pod uwagę możliwości zarobkowe zarówno rodziców dziecka jak również jego wiek i stopień zaawansowania w nauce oraz art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia w sposób uniemożliwiający merytoryczną kontrolę instancyjną. Skarżący zarzucił też sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z zebrany w sprawie materiałem dowodowym to jest brak dokonania szczegółowych ustaleń dotyczących potrzeb małoletnich dzieci jak również faktycznych możliwości majątkowych zobowiązanego.

Podnosząc powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę pktu 1 zaskarżonego wyroku i podwyższenie alimentów z kwoty 350 zł na kwotę 400 zł na rzecz Z. C. oraz z kwoty 300 zł na kwotę 350 zł na rzecz H. C..

Rozpoznając apelacje Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja pozwanego nie jest zasadna. Wbrew skonstruowanemu w niej zarzutom Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił wszystkie istotne w sprawie okoliczności faktyczne, zgodnie z zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Sąd Okręgowy w pełni ustalenia te podziela. Także wnioski wynikające z tych ustaleń nie budzą żadnych wątpliwości i jako takie zasługują na akceptację. Jak trafnie ustalił Sąd Rejonowy w sprawie niniejszej nastąpiła istotna zmiana zarówno po stronie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionych jak i po stronie zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego, co w pełni uzasadniało podjęcie rozstrzygnięcia zaskarżonej treści.

W okolicznościach rozpoznawanego stanu faktycznego bezspornym bowiem jest, że od chwili ostatniego ustalenia obowiązku alimentacyjnego pozwanego względem jego dzieci (wyrokiem z dnia 13 listopada 2008 roku, w sprawie I 1C 234/14) upłynęło przeszło 6 lat. Nie ulega zaś najmniejszej wątpliwości, że czas ten był okresem zajścia w życiu małoletnich powódek dużych zmian, które z pewnością spowodowały wzrost ich usprawiedliwionych potrzeb. Małoletnia Z. wkroczyła bowiem w czas najintensywniejszego rozwoju (okres dojrzewania), a H. rozpoczęła edukację w szkole. W stosunku zatem do wydatków ponoszonych w związku z utrzymaniem powódek sześć lat temu, niewątpliwie wzrosły zarówno koszty tzw. osobistego utrzymania dzieci (tj. koszty wyżywienia, zakupu odzieży, czy środków czystości itp.), jak też koszty związane z nauką (choćby już sam koszt zakupu podręczników), do czego należy doliczyć także koszty zainteresowań pozaszkolnych dzieci oraz część kosztów utrzymania mieszkania. Już sama różnica wieku małoletnich spowodowana upływem czasu od daty orzeczenia określającego wysokość renty alimentacyjnej uzasadnia wzrost potrzeb związany z uczęszczaniem do szkoły, pobieraniem dodatkowych lekcji itp., co pociąga za sobą konieczność ponoszenia zwiększonych wydatków (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 1965 roku, I CZ 135/64, nie publ.). Z tych też względów nie sposób zgodzić się z zarzutem skarżącego, że Sąd pierwszej instancji zaniechał ustalenia aktualnych potrzeb małoletnich. Poza sporem pozostaje bowiem fakt, iż potrzeby te przez okres 6 lat znacząco wzrosły. Zasadnie przy tym Sąd Rejonowy do koniecznych wydatków na dzieci zaliczył te związane z ich zainteresowaniami pozaszkolnymi. Nie sposób przy tym zgodzić się z apelującym, aby zakup instrumentu muzycznego dla małoletniej Z. był wydatkiem nieuzasadnionym, nie mieszającym się

w pojęciu usprawiedliwionych potrzeb dziecka. Jak wynika bowiem z oświadczenia sporządzonego przez nauczycielkę muzyki małoletniej, zakupiony dla niej instrument nie był drogi w porównaniu do ceny innych skrzypiec tej klasy. Nadto wymieniona podniosła, że Z. jest osobą uzdolnioną muzycznie i posiada szczególne predyspozycje do gry na skrzypcach, zatem posiadanie przez nią instrumentu uznać należy za w pełni uzasadnione.

Nadto wskazać należy, że jak wynika z zeznań matki powódek małoletnia Z. ma problemy z kręgosłupem i cierpi na wadę wzroku. Dziewczynka wymaga zatem dodatkowych nakładów finansowych związanych z jej leczeniem. Samotnie wychowująca matka ma problemy z ponoszeniem tych opłat. Dodać w tym miejscu należy, że matka powódek jest w trudnej sytuacji finansowej, otrzymuje wynagrodzenie w kwocie 1 242 zł, nie jest zatem w stanie pokryć bieżących wydatków swoich i małoletnich dzieci stron. Należy dostrzec przy tym wypełnianie przez nią obowiązku alimentacyjnego poprzez osobiste staranie o utrzymanie i wychowanie dzieci (art. 135 § 2 k.r.o.). Pozwany zaś nie utrzymuje z małoletnimi częstych kontaktów, bez znaczenia przy tym, dla rozstrzygnięcia tej sprawy pozostaje fakt, czy dzieje się tak z powodu jego zaniedbań, czy też z uwagi na złą wolę matki dzieci. Istotne jest bowiem to, że to wyłącznie matka dziewczynki ponosi codzienny trud wychowawczy. Z tych też względów pozwany winien w większym stopniu niż przedstawicielka ustawowa małoletnich partycypować w kosztach ich utrzymania. Zawłaszcza, iż jak wynika materiału dowodowego zgromadzonego przez Sąd Rejonowy sytuacja majątkowa pozwanego, od wydania poprzedniego rozstrzygnięcia w przedmiocie alimentów, uległa polepszeniu.

Pozwany w dacie ustalenia alimentów na łącznym poziomie 650,00 zł miesięcznie, utrzymywał się z gospodarstwa rolnego rodziców o powierzchni 15 ha i z tego tytułu rodzice przekazywali mu miesięcznie po 1 000 zł. Wówczas też pozwany zamieszkiwał z rodzicami,

z którymi prowadził wspólne gospodarstwo domowe. Obecnie zaś pozwany pracuje i osiąga dochód w wysokości 2 748,55 zł brutto. Jego obecna sytuacja życiowa, w tym fakt zamieszkiwania wspólnie z konkubiną i jej dzieckiem, nie może zaś bezpośrednio wpływać na wysokość alimentów. Pozwany nie ma bowiem obowiązku utrzymywać dziecka swojej partnerki, natomiast na utrzymanie domu przekazuje co miesiąc 500 zł, zatem kwota jaka pozostaje mu do dyspozycji niewątpliwie jest wystarczającą na pokrycie alimentów

w zasądzonej przez Sąd Rejonowy wysokości. W tym też względzie zasadnie przyjął Sąd pierwszej instancji, że zasądzone tytułem alimentów kwoty mieszczą się w zakresie możliwości zarobkowych i majątkowych M. C. (1). Pozwany mimo, że powołuje się na trudności finansowe, nie wskazał przy tym na istnienie takowych, przejawiających się np.

w nieterminowej spłacie zobowiązań finansowych. Poza tym wskazał na posiadanie oszczędności w kwocie 5 – 6 tys. zł. Gdyby pozwany był istotnie w trudnej sytuacji finansowej podjąłby starania by zdobyć dodatkowe środki, ewentualnie podjąłby lepiej płatną pracę bądź ograniczył wydatki własne.

Z tych wszystkich względów uwzględniając obecny wiek powódek i związane z tym potrzeby oraz możliwości majątkowe i zarobkowe pozwanego, za trafne uznać należy stanowisko Sądu Rejonowego, który uznał, że ustalone w nowej wysokości świadczenia alimentacyjne są adekwatne do stwierdzonej zmiany stosunków i realizują zasadę równej stopy życiowej dzieci i rodziców. Uwzględniając sytuację osobistą i rodzinną pozwanego nie sposób nie zauważyć, że nie posiada on innych osób na utrzymaniu, jest osobą zdrową i mogącą podejmować lepiej płatne zatrudnienie. Zatem pozwany jako rodzic o niezaprzeczalnie większych możliwościach finansowych niż matka powódek winien w większym stopniu partycypować w kosztach utrzymania dzieci.

Wobec powyższych okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację.